

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

per-arne.torbjornsdal@e-co.no
Telefon: 24 11 69 20
Mobil: 916 08 196
Telefaks: 24 11 69 01
Org. nr.: NO 976 894 871 MVA

Att.:

Side: 1 av 5

Dato: 20.02.2009

Vår ref.:

Deres ref.: 08/00255-168

Forslag til endringer i industrikonsesjonsloven mv. Hørings svar fra E-CO.

E-CO Energi (E-CO) viser til Olje- og energidepartementets (departementet) høringsnotat av 7. januar 2009. Vi legger med dette fram vårt syn på utkastet til endringer i industrikonsesjonsloven, vassdragsreguleringsloven og vannressursloven.

1. Innledning

E-CO deler departementets synspunkter om at velfungerende leieordninger er viktig for markedet og vil gi en mer fleksibel og dynamisk kraftsektor. Vi tror at slike ordninger er nødvendig for at det skal finne sted en hensiktsmessig strukturutvikling og det departementet tidligere har omtalt som "*samfunnsmessig ønskelige rasjonelle sammenslutninger*" innenfor norsk vannkraftproduksjon (ref. punkt 7.3 i høringsnotatet til Konsolideringsmodellen, datert 14. mars 2008).

Det er ni år siden departementet påbegynte arbeidet med endret konsesjonslovgivning. Vannkraftproduksjon er i sin natur en virksomhet som krever langsiktige og forutsigbare rammevilkår. E-CO ser derfor frem til at et lovverk som regulerer ut- og innleie av kraftproduksjon kommer på plass.

2. Om E-CO

E-CO har eierinteresser i E-CO Vannkraft, Oppland Energi, Opplandskraft, Vinstra Kraftselskap, Energiselskapet Buskerud Kraftproduksjon og Norsk Grønnkraft. Konsernet er Norges nest største eier av kraftproduksjon med anlegg over store deler av Sør-Norge og en samlet normalproduksjon på ca 10 TWh. Konsernet er involvert i utbygging av 1000 nye GWh innen 2015, hovedsakelig i Hedmark, Oppland, Øvre Buskerud og Sogn. En oversikt prosjektene finnes på www.e-co.no/nykraft.

E-CO as er eid av Oslo kommune. Fra ca år 1900 ble det investerte betydelige verdier i anlegg og vannfallrettigheter flere steder i Sør-Norge. Særlig i perioden fra 1946 til 1989 var utbyggingen omfattende. Vannfallrettighetene ble ervervet fra privatpersoner og private selskap. Rettighetene er ulikt organisert; både heleide, deleide og leide rettigheter forekommer. Videre er en stor del av rettighetene ukonsederte, det vil si at det ikke er gitt noen form for konsesjon etter industrikonsesjonsloven. Årsaken er at offentlige eiere tidligere ikke ble meddelt konsesjon for

ervert av vannfall. E-COs kraftverk i Begna, Glomma og Gudbrandsdalslågen er organisert i felleseide selskaper. Drift og vedlikehold av kraftverkene utføres av Eidsiva Vannkraft, som også innehar anleggskonsesjon knyttet til verkene. Reguleringskonsesjonene i disse områdene ligger i Glommens og Laagens Brukseierforening og Foreningen til Bægnavassdragets regulering.

3. Hovedsynspunkter

I det følgende vil vi kommentere utvalgte områder i høringsnotatet, med hovedvekt på forslagene til nye regler for leie av kraftproduksjon. Vi vil i den forbindelse også vise til E-COs høringsuttalelse til departementets forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven (konsolideringsmodellen), datert 30. april 2008.

Konsolideringsmodellen vil kunne begrense mulighetene til å etablere mer rasjonelle enheter i kraftnæringen. Leieordninger kan langt på vei bøte på disse begrensningene, men ordningene må ikke uthules med for eksempel kort leieperiode (avsnitt 4 nedenfor), nye krav til organisering (5) og ansvarsfordeling mellom partene (6) eller forhold som gjør det vanskelig å håndtere skatterisikoen (7).

4. Leieperiodens lengde

Departementet foreslår i høringsnotatet en tillatt leieperiode på 15 år. Tidligere har departementet antydnet 30 år. E-CO kan ikke se at det er kommet til nye forhold eller argumenter som tilsier en kortere leieperiode.

Inngåelse av denne typen avtaler forutsetter ofte bruk av omfattende ressurser på å opparbeide kunnskap om, og avklare privatrettslige og offentligrettslige forhold knyttet til kraftverket. Det må også opparbeides betydelige kunnskaper om de fysiske forholdene i vassdragene, herunder magasinvolumer, hydrologiske og miljømessige forhold m.v. Videre bør avtaleperioden være av en viss varighet fordi potensielle leietagere vil tendere til å se på leieavtale av vannkraftproduksjon som alternativ til investering i annen ny fornybar kraftproduksjon. Alternative investeringer vil ofte ha en betydelig lengre økonomisk levetid en 15 år. Mest mulig symmetri gjør beslutningsalternativene mest mulig sammenlignbare og optimale. Det kan tenkes at leietagere vil se på leieavtaler som en del av en integrert verdikjede hvor andre langsiktige investeringer inngår. Det vil være optimalt om man kan få varighet på leiekontrakter som kan sammenfalle med varighet på øvrige investeringer.

Vi støtter OED når det anføres at korte leieperioder fører til effektivitetstap og mener at departementet ikke har lagt tilstrekkelig vekt på leieperiodens lengde for mulighetene til å kunne drive et kraftverk bedriftsøkonomisk lønnsomt over tid.

E-CO slutter seg til departementets begrunnelser og foreslår at tillatt leieperiode minst bør være 30 år.

5. Organisering av virksomheten mv

Etter gjeldende regler i energiloven § 3-1 er det krav om at den som "bygger" og "driver" et elektrisk anlegg må ha anleggskonsesjon. Denne bestemmelsen omfatter alle aktører som driver et elektrisk anlegg, herunder kraftprodusenter og netteiere. Departementet forutsetter i høringsnotatet at dersom leietaker *driver* kraftverket må leietakeren ha anleggskonsesjon etter energiloven.

En ikke ubetydelig del av E-COs virksomhet er organisert slik at driften og vedlikeholdet av kraftverkene utføres av et eksternt operatørselskap, ref ovenfor i avsnitt 2. Anleggskonsesjonen etter energiloven § 3-1 er i disse tilfellene overført til operatøren. Andre kraftverk eies og driftes av E-CO selv, og i enkelte tilfeller utfører E-CO begrensede drifts- og vedlikeholdsoppgaver for andre eiere. Situasjonen i dag er slik at E-CO, som andre kraftprodusenter, benytter seg av ulike operatør- og samarbeidsordninger, alt etter hva som er hensiktsmessig og rasjonelt ut fra konkrete forhold.

Departementet la 9. desember 2008 frem forslag til endringer i energiloven hvor det blant annet foreslås at konsesjonsplikten etter energiloven § 3-1 for elektriske installasjoner skal omfatte å *"bygge, eie, og drive"* installasjonene. Departementet peker i høringsnotatet til endringene i energiloven på at *"konsesjon etter disse bestemmelsene som hovedregel skal gis til ett selskap som både skal eie og drive anlegget"*. Det synes således som om departementet legger opp til at funksjonene, eie og drive, i utgangspunktet ikke skal kunne skilles dersom dette medfører at konsesjonen må overføres.

E-CO minner om at adgangen til å splitte funksjonene eie og drive elektriske anlegg etter energiloven er en forutsetning for at eksisterende operatørmodeller skal kunne videreføres i den leieordningen som departementet nå foreslår. På side 11 i høringsnotatet til endringsforslaget i energiloven åpnes det riktignok opp for at langsiktig utleie av vannkraft kan unntas fra utgangspunktet om at funksjonene ikke skal kunne skilles. Betingelsene for å kunne splitte opp funksjonene og hvorledes dette er tenkt gjennomført er imidlertid ikke utdypet verken i høringsnotatet til endringer i energiloven, eller i forslaget til leieregler i industrikonsesjonsloven som departementet nå foreslår.

Ordningen med tradisjonell driftsoperatør som departementet nå foreslår lovfestet i ny § 5 første ledd, er derimot ikke omtalt som et mulig unntak fra utgangspunktet om at konsesjonen etter energiloven skal ligge hos ett selskap som både skal eie og drive anlegget. Slik E-CO oppfatter departementets forslag til endringer i energiloven § 3-1, vil operatørordninger i utgangspunktet ikke kunne videreføres, hvilket synes å være utilsiktet sett i lys av de regler som nå foreslås i industrikonsesjonsloven. Se for øvrig E-COs høringsuttalelse til endringene i energiloven av 30. januar 2009.

De foreslåtte operatør- og leieordningene må dessuten ses i sammenheng med NVEs forslag til ny forskrift til energiloven om krav til bemanning, kompetanse mv. For mer utdypende drøftelse av dette forholdet viser vi til avsnittet *Særlig om forholdet til den foreslåtte forskriften om bemanningskrav etter energiloven mv* i EBLs høringsuttalelse. Det vises også til E-COs høringsuttalelse til forskriftsutkastet av 6. februar 2009.

For at de foreslåtte leieordningene (driftsoperatør og utleie for leietageres regning og risiko) skal fungere etter intensjonen, må departementet etter E-COs oppfatning holde fast ved dagens ordning om at konsesjonsplikten etter energiloven § 3-1 kun omfatter den som bygger og driver elektriske anlegg. Det er uansett behov for at departementet i den kommende odelstingsproposisjonen ser endringsforslaget i energiloven, forskriftsforslaget til energiloven og det foreliggende forslaget til leieregler i industrikonsesjonsloven i sammenheng og finner frem til konsistente og robuste løsninger.

6. Ansvarsfordeling mellom partene

Frem til endringen i industrikonsesjonsloven i september 2008 var hovedregelen at leietaker gjennom bruksrettskonsesjonen hadde alt ansvar overfor offentlige myndigheter. Departementet foreslår nå at denne hovedregelen endres slik at kraftverkseier i utgangspunktet skal være konsesjonær og ansvarlig for å overholde samtlige krav og plikter etter vassdragslovgivningen overfor offentlige myndigheter, jf forslaget til ny § 5 tredje ledd.

Hva gjelder spørsmålet om hvor konsesjonene bør plasseres, ser E-CO positivt på at det ikke innføres nye konsesjonsordninger for leietaker etter industrikonsesjonsloven. E-CO stiller seg videre positiv til at reguleringskonsesjoner og konsesjoner etter vannressursloven ikke overføres, da dette bidrar til et mer konsekvent og oversiktlig konsesjonsrettslig system etter vassdragslovgivningen.

Når det gjelder krav til leietager/operatør, åpnes det i den foreslåtte hjemmelen i § 5 for at det i forskrift kan stilles nærmere krav til *"kompetanse og stedlig representasjon for driftsoperatør og leietager"*. I tillegg presiserer departementet på side 10 i høringsnotatet at disse også må tilfredsstillende krav etter gjeldende regelverk, herunder energiloven med forskrifter. Vassdragslovgivningen stiller allerede i dag omfattende krav til at den som driver et kraftverk har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta sikkerheten og beredskapen i vassdraget. Dette til tross forutsetter departementet på side 17 i høringsnotatet at vassdragsmyndighetene som hovedregel kun skal *"forholde seg til eier som ansvarlig for overholdelse av lov, forskrifter og konsesjonsvilkår"*. På side 10 i høringsnotatet uttaler departementet at det vil måtte oppstilles nærmere krav til hvilken kompetanse og bemanning eieren fortsatt må inneha: *"Eieren må sørge for ressurser, ansatte, kompetanse og beredskap for å ivareta sitt ansvar. Dette innebærer inngående kjennskap om vassdragsanleggets tekniske stand og kompetanse til å gjennomføre nødvendige tiltak i forbindelse med ulykker, skader og ekstraordinære situasjoner"*. Det ser ut som om departementet ser for seg overlappende bemannings- og kompetansekrav. Dette er etter E-COs oppfatning lite hensiktsmessig og kan representere en uthuling av leieinstituttet som gjør ordningen uinteressant. Overlappende krav er ikke bare uheldig i et samfunns- og bedriftsøkonomisk perspektiv, men kan også føre til unødvendige uklarheter knyttet til sikkerhet og beredskap i vassdraget. E-CO stiller seg i det hele tatt undrende til at departementet ser ut til å ville stille overlappende krav til eier og operatør i lys av at det i en årrekke har eksistert operatøravtaler (ref avsnitt 2 ovenfor) uten at departementet har ansett det som utfordrende i forhold til sikkerhet og beredskap.

På bakgrunn av ovennevnte ber E-CO om at departementet i den kommende odelstingsproposisjonen foretar en nærmere vurdering av hvilke krav som eventuelt skal pålegges henholdsvis eier og leietager/operatør.

7. Skattemessige forhold

Departementet forutsetter i høringsnotatet på side 7 at kraftverkseier fremdeles skal ha ansvar for blant annet grunnrenteskatt for det utleide kraftverket. E-CO er enig i at det er hensiktsmessig at den privatrettslige eier av kraftverket også skal anses som skattemessig eier av kraftverket (og dermed subjekt for blant annet grunnrenteskatt) selv om kraftverket leies ut i inntil 15 år.

Leiereglene bør utformes slik at utleie lar seg gjennomføre uten negative skattekonsekvenser. Det er viktig at den skattemessige risikoen knyttet til inngåelse av en leieavtale blir håndterbar.

8. Andre forhold

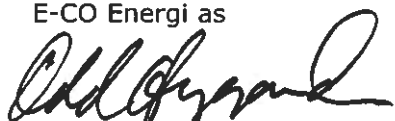
For kommentarer og innspill vedrørende andre forhold i departementets forslag slutter vi oss til høringsuttalelsen fra Energibedriftenes Landsforening (EBL). Vi vil i den forbindelse blant annet vise til avsnittet *Praktiseringen av kravene til åpenhet, ikke-diskriminering, etterprøvnbarhet med mer ved inngåelse av leieavtaler.*

9. Oppsummering

Velfungerende leieordninger for vannkraftproduksjon vil bidra til å videreføre utviklingen mot en samordning av større produksjonsmiljøer med påfølgende tilretteleggelse for kompetanseutvikling samt optimalisering og videreutvikling av de betydelige verdier som vannkraften representerer. For at departementets mål om *"samfunnsmessig ønskelige rasjonelle sammenslutninger"* skal kunne realiseres, er det imidlertid viktig at vilkårene som stilles oppfattes som tilfredsstillende både for potensielle utleiery og for leiertagere/operatører. Etter E-COs oppfatning bør enkelte av departementets forslag vurderes på nytt frem mot den kommende odelstingsproposisjonen.

Med vennlig hilsen

E-CO Energi as

Odd Øygarden

Administrerende direktør (konst.)

for Per-Arne Torbjørnsdal

Direktør for informasjon og samfunnskontakt

Kopi: Oslo kommune
Stortingsbenken for Oslo
Energibedriftenes landsforening